

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра міжнародного приватного, комерційного та цивільного права

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
(пост. п. 6 від «27» 02 2020 р.)
Ректор

А. А. Мазаракі

**ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ У
ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ/
ECONOMIC RIGHTS PROTECTION IN EHCR**

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії	/	PhD
галузь знань	29 Міжнародні відносини	/	International relations
	08 Право	/	Law
спеціальність	293 Міжнародне право	/	International law
	081 Право	/	Law

Київ 2020

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автор: Н.А. МАЗАРАКІ, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародного приватного, комерційного та цивільного права
Ю.В.ТИЩЕНКО, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного приватного, комерційного та цивільного права

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародного приватного, комерційного та цивільного права 24 лютого 2020 р., протокол № 6.

Рецензент: Гончарова Ю.А., к.ю.н., декан факультету міжнародної торгівлі та права

**ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ
ЛЮДИНИ /
ECONOMIC RIGHTS PROTECTION IN ENCR**

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії	/	PhD
галузь знань	29 Міжнародні відносини	/	International relations
	08 Право	/	Law
спеціальність	293 Міжнародне право	/	International law
	081 Право	/	Law

**СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	з них:				
	Всього год/кред.	Лекції	Практичні заняття/МК	Самостійна робота	
Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: загальна характеристика	14	2	2	10	О,ІЗ,СЗ
Тема 2. Економічні права людини як фактор стратегії демократичного розвитку держави і суспільства	14	2	1	11	О,Т,СЗ
Тема 3. Поняття та зміст права особи на звернення до Європейського суду з прав людини	14	2	1	11	О,Т, СЗ
Тема 4. Правова природа рішень ЄСПЛ та форми їх реалізації в Україні	14	2	2	10	О,Т,СЗ, ІЗ,
Тема 5. Правові позиції Європейського суду з прав людини як засоби балансування соціальних інтересів і цінностей	13	2	1	10	О,СЗ,Т
Тема 6. Правосуб'єктність юридичної особи як суб'єкта звернення до Європейського суду з прав людини	13	2	1	10	О,ІЗ,Т
Разом	90/3	16	12	62	
Підсумковий контроль – залік					

О – опитування; ІЗ – перевірка індивідуальних завдань; Т – тестування;
СЗ – вирішення ситуаційних завдань.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час, год.
1	2	3
<p>Знати основні засади Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та сферу її застосування</p> <p>Уміти самостійно аналізувати й правильно тлумачити зміст Конвенції, користуватися спеціальною правничою термінологією включаючи мовні особливості міжнародних угод</p>	<p>Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: загальна характеристика Лекція 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: загальна характеристика <i>(презентація)</i> <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Структура та зміст Конвенції. Особливості та характер Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Європейський суд з прав людини в системі гарантій конституційних прав і свобод громадян України. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Додатковий: 4, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 43.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Скласти структурно-логічну схему «Історичні причини й умови прийняття Конвенції». Підготувати наукову доповідь «Юрисдикція Європейського суду з прав людини та правові основи її реалізації». Підготувати наукову доповідь «Проблемність визначення уповноважених суб'єктів та механізмів захисту прав людини» 	10
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: загальна характеристика <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Протоколи до Конвенції («мозковий штурм»). 	2

	<p>2. Місце Конвенції у національних системах права України й інших держав-членів Ради Європи (дебати).</p> <p>3. Практично-праксіологічна ефективність реалізації в Україні економічних прав людини (презентація).</p>	
<p>Знати основні конституційні і права і свободи людини і громадянина, співвідношення понять «правова держава», «громадянське суспільство», «права і свободи людини»</p>	<p>Тема 2. Економічні права людини як фактор стратегії демократичного розвитку держави і суспільства</p> <p>Лекція 2. Економічні права людини як фактор стратегії демократичного розвитку держави і суспільства (презентація)</p> <p><i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційні права і свободи людини і громадянина в аспекті становлення громадянського суспільства і формування України як правової держави. 2. Сучасна конституційно-правова політика України у сфері забезпечення прав і свобод людини і громадянина. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1,3,4,5,6, 7, 8. Додатковий: 2,4-6,8,11,15,17,34,35,42-44</p>	2
<p>Уміти визначати систему конституційних прав і свободи людини і громадянина, аналізувати функціонування демократичного громадянського суспільства</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <p><i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти структурно-логічну схему «Зв'язок між категоріями «правова держава», «громадянське суспільство» та «права і свободи людини». 2. Підготувати наукову доповідь «Засоби становлення громадянського суспільства і формування України як правової держави» 	11
	<p>Практичне заняття Тема 2. Економічні права людини як фактор стратегії демократичного розвитку держави і суспільства</p> <p><i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика України у сфері забезпечення прав і свобод людини і громадянина (дискусія). 	1

	2. Функціонування розвиненого демократичного громадянського суспільства і посилення його контролю та впливу на діяльність публічних інституцій (<i>дебати</i>).	
Знати Поняття та зміст права особи на звернення до Європейського суду з прав людини, порядок звернення до ЄСПЛ	<p>Тема 3. Поняття та зміст права особи на звернення до Європейського суду з прав людини Лекція 3. Поняття та зміст права особи на звернення до Європейського суду з прав людини (<i>презентація</i>) <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Еволюція права на індивідуальну заяву до Європейського суду з прав людини. Зміст звернення особи до ЄСПЛ <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 4,5, 7, 8. Додатковий: 7,8, 9, 11, 12, 18, 21, 22, 42, 43, 44.</p>	2
Уміти самостійно аналізувати й правильно тлумачити зміст відповідних міжнародних конвенцій, користуватися спеціальною правничою термінологією включаючи мовні особливості міжнародних конвенцій	<p>Самостійна робота студентів <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Провести порівняльну характеристику у вигляді таблиці «Звернення особи за захистом своїх прав до ЄСПЛ та до державного суду». Скласти заяву-звернення особи до ЄСПЛ. Підготувати наукову доповідь: «Ознаки правомочності та нормативного закріплення» 	11
	<p>Практичне заняття Тема 3. Поняття та зміст права особи на звернення до Європейського суду з прав людини <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Форма звернення особи до ЄСПЛ (<i>презентація</i>) Підстави звернення громадян України до Європейського суду з прав людини («<i>мозковий штурм</i>»). Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини 	1
Знати Правову природу	<p>Тема 4. Правова природа рішень ЄСПЛ та форми їх реалізації в Україні Лекція 4. Правова природа рішень ЄСПЛ та форми їх реалізації в Україні (<i>презентація</i>)</p>	2

<p>рішень ЄСПЛ</p> <p>Уміти визначати механізм реалізації рішень ЄСПЛ в Україні</p>	<p><i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та функції рішень ЄСПЛ. 2. Способи реалізації рішень ЄСПЛ в Україні. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2,3,4,5,6,7, 8. Додатковий: 1,3,7, 17, 22.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти структурно-логічну схему «Регулятивна функція рішень ЄСПЛ». 2. Скласти таблицю «Система адміністративно-правового забезпечення реалізації рішень ЄСПЛ в Україні» 3. Підготувати наукову доповідь: «Механізм реалізації рішень ЄСПЛ в Україні». 	10
	<p>Практичне заняття Тема 4. Правова природа рішень ЄСПЛ та форми їх реалізації в Україні <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прецедентний характер рішень ЄСПЛ (<i>презентація</i>). 2. Виплата відшкодування, застосування заходів індивідуального характеру за рішеннями ЄСПЛ 3. Інші форми реалізації рішень ЄСПЛ (<i>дискусія</i>). 	2
<p>Знати Зміст правових позицій Європейського суду з прав людини</p> <p>Уміти застосовувати отримані знання у</p>	<p>Тема 5. Правові позиції Європейського суду з прав людини як засоби балансування соціальних інтересів і цінностей Лекція 5. Правові позиції Європейського суду з прав людини як засоби балансування соціальних інтересів і цінностей (<i>презентація</i>) <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика охоронюваних правом інтересів та цінностей у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. 2. Зміст правових позицій ЄСПЛ щодо захисту економічних прав 	2

<p>професійній діяльності, зокрема при складенні звернень до Європейського суду з прав людини</p>	<p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2,3,4,5,6,7, 8. Додатковий: 1,3,7, 17, 22, 43</p>	
	<p align="center">Самостійна робота студентів <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати есе: «Охоронювані правом інтереси та цінності у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод». 2. Підготувати наукову доповідь «Балансування приватних і публічних інтересів та цінностей в аргументації правових позицій щодо захисту економічних прав». 	10
	<p align="center">Практичне заняття Тема 5. Правові позиції Європейського суду з прав людини як засоби балансування соціальних інтересів і цінностей <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формально-юридичні, фактологічні та морально-оцінювальні правові позиції ЄСПЛ («мозковий штурм»). 2. Поняття правових позицій ЄСПЛ у широкому та вузькому розумінні (<i>робота в малих групах</i>). 	1
<p>Знати Зміст правосуб'єктності юридичної особи як суб'єкта Європейського суду з прав людини</p> <p>Уміти визначати зміст правосуб'єктності</p>	<p>Тема 6. Правосуб'єктність юридичної особи як суб'єкта Європейського суду з прав людини Лекція 6. Правосуб'єктність юридичної особи як суб'єкта Європейського суду з прав людини <i>(презентація)</i> <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус юридичної особи як суб'єкта звернення до Європейського суду з прав людини. 2. Захист прав юридичних осіб у прецедентній практиці Європейського суду з прав людини. 3. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини за скаргами юридичних осіб проти України. 4. Проблеми виконання рішень Європейського суду з прав людини за заявами юридичних осіб проти України. 	2

юридичної особи щодо її участі у ЄСПЛ	Список рекомендованих джерел: Основний: 2,3,4,5,6,7, 8. Додатковий: 1,3,7, 17, 22.	
	Самостійна робота студентів <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i> 1. Скласти порівняльну таблицю на тему: «Поняття «юридична особа» у законодавстві держав-членів Ради Європи та праві Європейського Союзу». 2. Підготувати наукову доповідь: «Право на справедливий суд та захист особистих прав юридичної особи в Європейському суді з прав людини». 3. Скласти структурно-логічну схему: «Захист економічних прав юридичної особи в Європейському суді з прав людини». 4. Підготувати презентацію на тему: «Захист прав юридичних осіб в Україні у світлі практики Європейського суду з прав людини».	10
	Практичне заняття Тема 6. Правосуб'єктність юридичної особи як суб'єкта Європейського суду з прав людини <i>Завдання до заняття</i> 1. Особливості правосуб'єктності юридичних осіб за міжнародними договорами з прав людини (<i>дискусія</i>). 2. Особливості звернення юридичної особи до Європейського суду з прав людини. 3. Застосування прецедентної практики Європейського суду з прав людини національними судами України у справах за участю юридичних осіб (<i>робота в малих групах</i>).	1
Разом		90
	В тому числі аудиторна робота	28
	В тому числі самостійна робота	62

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. ASEAN, Human Rights Declaration (AHRD) and the Phnom Penh Statement on the Adoption of the AHRD. 2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.asean.org/storage/images/resources/ASEAN Publication/2013 \(7. Jul\) – ASEAN Human Rights Declaration \(AHRD\) and Its Translation.pdf](http://www.asean.org/storage/images/resources/ASEAN_Publication/2013_(7_Jul)_ASEAN_Human_Rights_Declaration_(AHRD)_and_Its_Translation.pdf)
2. Charter of European Cities & Towns Towards Sustainability (Aalborg Charter), May 1994 URL: http://www.urv.cat/media/upload/arxius/catedra-desenvolupament-sostenible/Declaracions%20VIP/1994_-_aalborg_charter.pdf
3. Council of Europe, European Social Charter (Revised), 3 May 1996, ETS 163 URL: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3678.html> 1966 International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights
4. European Union, Charter of Fundamental Rights of the European Union, Human Rights in International Law. Basic Texts. 3rd ed., Council of Europe Publishing, 2007.
5. European Union, Treaty of Lisbon Amending the Treaty on European Union and the Treaty Establishing the European Community, 13 December 2007, 2007/C 306/01 URL: <http://www.refworld.org/docid/476258d32.html> [accessed 21 July 2018]
6. League of Nations, Convention to Suppress the Slave Trade and Slavery, 25 September 1926, 60 LNTS 253, Registered No. 1414 URL: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b36fb.html>
7. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015/print1389988659002889
8. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / уклад. і наук. ред. О. Л. Жуковська. – К. : ВІПОЛ, 2004. – 960 с.
9. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04.11.1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004/print1389988659002889

Основний

1. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. / Т.І.Дудаш.- 3-тє видання, стереотипне.-К.: Алерта, 2016.- 488с.
2. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. – 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. – 208 с.
3. Права людини: Концепції, підходи, реалізація : Пер. з англ. / Під ред. Б. Зізік; гол. ред. серії і автор передм. Дж. Перлін; наук. ред. В. Дубровський. К. : вид во «Ай Бі», 2003. 263 с. . Липачова Л.М. Реалізація конституційного права людини та громадянина на звернення за захистом своїх прав і свобод до Європейського Суду з прав людини: Монографія. Д.: Юрид. акад. м ва внутр. справ. 2005. –204 с.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях та відповідях) :навч.-посіб./ [О.В.Сердюк, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.] ;за заг. ред.І.В.Яковюка.- Харків :Право, 2019.- 124с.
5. Колодій, А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підручник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. К. : Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. 350 с.
6. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України) : навчальний посібник. К. : Юрінком Інтер, 2013. 376 с. 93-80.
7. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини / Л. В. Пастухова. – Сімф. : Таврія, 2009. – 224 с.
8. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод:навч.-посіб./ [О.В.Сердюк, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.] ;за заг. ред.І.В.Яковюка.- Харків :Право, 2018.- 374с.

Додатковий

1. Alston P. Making Space for New Human Rights: The Case of the Right to Development / Philip Alston // Harvard Human Rights Yearbook / Philip Alston., 1998. – P. 3–40.
2. Andreassen B. A. Development As a Human Right: Legal, Political, and Economic Dimensions / B. A. Andreassen, S. P. Marks., 2007. – 350 p. – (Harvard Series on Health and Human Rights).
3. Deshko, L. (2018). Application of Legal Entities to the European Court of Human Rights: a Significant Disadvantage as the Condition of Admissibility. Croatian International Relations Review, 24 (83), 84-103
4. Горобець Н. Г. Огляд стану виконання рішень Європейського Суду з прав людини в контексті захисту права власності / Н. Г. Горобець // Часопис Київського університету права. – 2015. – No 1. – С. 293-299.
5. Горобець Н. Г. Поняття та сутність права власності в контексті Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини / Н. Г. Горобець // Часопис Київського університету права. – 2014. – No 4. – С. 307-312.
6. Виконання рішень Європейського суду з прав людини. Порівняльний аспект / Н. Є. Блажівська // Вісник Вищої ради юстиції. 2010. No 2. URL: http://www.vru.gov.ua/ Docs/visnik02_11.pdf
7. Исполнение решений Европейского суда по правам человека в Украине / Е. Н. Ащенко, Я. В. Заикина, Л. Г. Ибадова, Н. Г. Охотникова, В. А. Човган // под общ. ред. Е.Е. Захарова. — Харьков: Права людини, 2014. 288 с. С. 8
8. Ільченко, І. Звернення до Європейського Суду з прав людини як спосіб захисту права власності. Підприємництво, господарство і право. 2016. No 6. С. 14-18.

9. Комаров В. В. Рішення Європейського Суду з прав людини та Конституційного Суду України: проблема конкуренції / В. В. Комаров // Проблеми законності. – Х., 2009. – Вип. 100. – С. 31–41., с. 36
10. Коруц У. З. Окремі питання виконання рішень Європейського суду з прав людини / У. З. Коруц // Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 1. С. 49–53. С. 52–53
11. Новіков Д. В. Гарантії захисту права власності у практиці Європейського суду з прав людини. Європейські перспективи. 2016. Вип. 2. С. 92–98.
12. Панкратова Л. Коментар до рішення Європейського суду з прав людини «Українська прес-група проти України» / Людмила Панкратова // Юридичний журнал. – 2008. – No 1. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2863>
13. Практичний посібник щодо прийнятності заяв / Council of Europe, European Court of Human Rights, 2011 URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_UKR.pdf
14. Рабінович, П. Основоположні права людини: соціально-антропна сутність, змістова класифікація. Право України. 2010. No 2. С. 18–24.
15. Рішення Європейського суду з прав людини у справі "Україна-Тюмень" проти України: від 22.11.2007р. (заява No 22603/02) URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_595
16. Рішення Європейського суду з прав людини у справі "Українська Прес-Група" проти України: від 29.03.2005р. (заява No 72713/01) URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_382
17. Рішення Європейського суду з прав людини у справі -East/West Alliance Limited проти України: від 23.01.2014 р. (заява No 19336/04) URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_994
18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі -Дія 97 проти України: від 21.10.2010 р. (заява No 19164/04) URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_932
19. Рішення Європейського суду з прав людини у справі - Совтрансавто-Холдинг проти України: від 25.07.2002р. (заява No 48553/99) URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/980_043
20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі Агрокомплекс проти України: від 06.10.2011 р. (заява No 23465/03). Стислий виклад URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/1394.docx>
21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі Агрокомплекс проти України: від 25.07.2013 р. (заява No 23465/03) (справедлива сатисфакція) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_973
22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі Газета "Україна-центр" проти України: від 15.07.2010 р. (заява No 16695/04) URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_594

- 23.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Інтерсплав проти України: від 09.01.2007 р. (заява No 803/02) URL: <http://lawua.info/jurdata/dir131/dk131248.html>
- 24.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Компанія "Регент" проти України: від 03.04.2008 р. (заява No 773/03) URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_426
- 25.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Кооператив Каховський-5 проти України: від 19.02.2009 р. (заява No 20728/04) URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/577>
- 26.Рішення Європейського суду з прав людини у справі ПАТ «Кіровоградобленерго» проти України: від 31.10.2011 р. (заява No 35088/07). Стислий виклад URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/29586.docx>
- 27.Рішення Європейського суду з прав людини у справі ПМП «Фея» та інші проти України: від 21.02.2013 р. (заява No 27617/06 та 126 інших заяв) URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_885
- 28.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Редакція газети «Правое дело» та Штекель проти України: від 05.05.2011 р. (заява No 33014/05) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_807
- 29.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Стебницький і «Комфорт» проти України: від 03.02.2011 р. (заява No 10687/02) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_853
- 30.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Стебницький і «Комфорт» проти України: від 03.02.2011 р. (заява No 10687/02). Стислий виклад URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/1858.docx>
- 31.Рішення Європейського суду з прав людини у справі Терем ЛТД, Чечеткін та Оліус проти України: від 18.10.2005р. (заява No 70297/01) URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_444
- 32.Рішення Європейського суду з прав людини у справі ТОВ «Базальт-Імпекс» проти України: від 23.04.2012 р. (заява No 39051/07). Стислий виклад URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/1400.docx>
- 33.Рішення Європейського суду з прав людини у справі ТОВ «Фірма «Верітас» проти України: від 15.05.2012 р. (заява No 2217/07). Стислий виклад URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_418
- 34.Рішення Європейського суду з прав людини у справі ТОВ «ФПК «Гросс»: від 16.02.2012 р. (заява No 18608/05). Стислий виклад URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/1441.docx>
- 35.Селезень П. О. Вплив рішень європейського суду з прав людини на розвиток податкової системи України / П. О. Селезень // Форум права. 2009. No 1. С. 491-497. с. 492
- 36.Совтрансавто-Холдинг проти України (заява N 48553/99) URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/980_043

37. Стефанюк В. Права та основні свободи людини в світлі європейських стандартів правового захисту / В. Стефанюк // Український часопис міжнародного права. 2003. № 2. С. 58-70.
38. Супрун Д. Основні аспекти входження України в юрисдикційний механізм Європейської конвенції з прав людини / Д. Супрун // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О. Жуковської. К. : ЗАТ «ВІПОЛ», 2004. с. 849–855.
39. Ткачук О. С. Класифікація елементів права на справедливий суд: національна теорія та практика Європейського Суду з прав людини. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. Вип. 1. С. 71-77.
40. Фещенко Д.О. Проблеми виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини. Закон України «Про виконання та застосування практики Європейського суду з прав людини» / Д. О. Фещенко // Міжнародні читання з міжнародного права пам'яті професора П.Є. Казанського : матер. третьої міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 2–3 листопада 2012 р.) / відп. за випуск М. І. Пашковський ; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2012. С. 626-630.
41. Чугуєвська М. Виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини: проблемні аспекти / М. Чугуєвська // Віче. 2013. No 2. URL: <http://www.viche.info/journal/3895>
42. Palmer, Elizabeth, Protecting Socio-Economic Rights Through the European Convention on Human Rights: Trends and Developments in the European Court of Human Rights (December 15, 2009). Erasmus Law Review, Vol. 2, No. 4, pp. 397-425, 2009. Available at SSRN: URL: <https://ssrn.com/abstract=1542674>
43. Core Socio-Economic Rights and the European Court of Human Rights Cambridge University Press 2018. URL: <https://doi.org/10.1017/9781108182539>
44. Thornton, Liam, The European Convention on Human Rights: A Socio-Economic Rights Charter? (November 1, 2014). Liam Thornton, "The European Convention on Human Rights: A Socio-Economic Rights Charter?", in Suzanne Egan, Liam Thornton, Judy Walsh (eds). Ireland and the European Convention on Human Rights: 60 Years and Beyond (Dublin: Bloomsbury, 2014), pp.227-256. Available at SSRN: URL: <https://ssrn.com/abstract=2685036>

Курсивом виділено літературу, яка є в наявності в бібліотеці КНТЕУ